

УДК 636.2.034.082

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДОВІЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ КОРІВ МОЛОЧНИХ ПОРІД В УМОВАХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

В. В. Федорович¹, д. с.-г. н., *Н. П. Бабік²*, докторант
lionel@i.ua

¹Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів

²Інститут розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН, с. Чубинське Київської обл.

Проблема збільшення терміну продуктивного довголіття корів в останній час є особливо актуальною, позаяк, за літературними даними, в середньому по країні тривалість їх продуктивного використання становить 3,2–3,5 лактації. Це свідчить про те, що тварини просто не доживають до віку, в якому могла б проявитися їх максимальна продуктивність. Крім того, при ранньому вибракуванні корів господарства зазнають значних збитків, оскільки прибуток від реалізації молока не покриває затрати на вирощування телиць. Від продуктивного довголіття корів залежить величина довічного надою, кількісне та якісне зростання стада, розмір капіталовкладень на його формування та ефективність використання. Скорочення терміну продуктивного довголіття корів негативно позначається на ефекті селекції: різко сповільнюються темпи відтворення стада та інтенсивність відбору в цілому.

Відомо, що тривалість продуктивного використання корів залежить від різних парета- та генотипових чинників, зокрема й від породної належності. З огляду на це, метою наших досліджень було вивчити довічну продуктивність, тривалість життя і продуктивного довголіття корів молочних порід (української чорно- та червоно-рябої молочних, айрширської і червоної польської порід) в умовах Західної України.

Встановлено, що тварини досліджуваних порід характеризувалися відносно невисокою тривалістю продуктивного використання. Найвищим цей показник був у корів червоної польської породи (1923,6 дня). За цим показником вони переважали тварин української чорно-рябої молочної породи на 247,3, української червоно-рябої молочної — на 340,2 та айрширської — на 386,0 дня. Коефіцієнт господарського використання у корів досліджуваних порід був у межах 0,65–0,70. Кількість лактацій у чорно-рябих, червоно-рябих та айрширських тварин була майже однаковою (4,2–4,4 лактації). Майже на одну лактацію довше використовувались корови червоної польської породи.

Однак за довічним надоєм спостерігалася дещо інша картина. Найвищим цей показник був у тварин української чорно-рябої молочної породи. Їх перевага за довічним надоєм над коровами української червоно-рябої молочної породи становила 2589,8 ($P < 0,001$), айрширської — 185,2 та червоної польської — 1952,2 кг. Мінливість цього показника, залежно від породи, була у межах 29,25–47,19 %, що свідчить про можливість проведення ефективної селекційної роботи щодо підвищення довічної продуктивності корів вищеназваних порід. За довічною кількістю молочного жиру кращими виявилися айршири. Їх перевага за цим показником над чорно-рябими тваринами становила 59,5, над червоно-рябими — 151,2 та над коровами червоної польської породи — 134,2 кг.

Аналіз причин вибуття корів свідчить, що найбільше тварин усіх досліджуваних порід вибувало через порушення функції відтворення. Однак слід відмітити, що за цією причиною найбільше вибувало тварин українських чорно- та червоно-рябої молочних порід (39,0–41,0 %). На другому місці серед причин вибуття була низька продуктивність (17,8–23,0 %). Червоно- і чорно-рябі тварини, порівняно з коровами інших порід, відзначалися вищим відсотком захворювання кінцівок (13,2 і 14,2 % відповідно).

Отже, тварини досліджуваних молочних порід характеризувалися відносно невисокою тривалістю господарського використання. За довічним надоєм кращими виявилися корови української чорно-рябої молочної породи, гіршими — червоної польської. Найбільше тварин вибувало через порушення репродуктивної функції та низьку продуктивність.